

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610- 3890379
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

14 Haziran 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet, 8 Sayfa)
- Cevap Yazısı (121 Adet, 219 Sayfa)

**MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN BEHİÇ ÇELİK'İN
TBMM 7/60735 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Çeşitli ulusal, uluslararası ve sivil değerlendirme kuruluşları tarafından yayımlanan raporlara göre, ülkemizdeki hava kalitesi ve kirliliği seviyeleri endişe verici boyuttadır. Bu durum hem vatandaşlarımızın yaşam kalitesi hem de genel kamu sağlığı üzerinde olumsuz etkilere yol açmaktadır.

Türkiye, 2020 Dünya Hava Kirliliği Raporu'na göre, 106 ülke arasında 46. sırasında yer almıştır. Birleşmiş Milletler (BM) bünyesindeki Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) Altıncı Değerlendirme Raporu'nda ise aşırı hava olaylarında Avrupa'nın en kırılgan ülkesi olarak değerlendirilmiştir.

Öte yandan Mersin, hava kirliliğinin en yoğun olduğu 5. ilimizdir. Bununla birlikte, Çevre Mühendisleri Odası Mersin Şube Başkanı Sayın Sinan CAN'ın ifadelerine göre, Mersin'de 2021 yılının 1/3'ünde hava kirliliği ölçümü yapılmamıştır. Benzer şekilde, Temiz Hava Hakkı Platformu'nun "Kara Rapor 2021" başlıklı raporuna göre Mersin, 2020 yılında, %90 ve üzeri gün boyunca, PM10 ölçüm verisine ulaşamayan 9 ilden birisidir.

Buna göre:

- 1- Ülke genelinde hava kalitesinin artması ve hava kirliliğinin azaltılması için Bakanlık tarafından yürütülen faaliyetler nelerdir?
- 2- Mersin'de hava kirliliği ölçümlerinin düzenli ve istikrarlı olarak yapılmamasının sebepleri nelerdir?
- 3- Mersin'in il ve ilçelerinde PM10 ölçümlerinin yapılması yönünde bir çalışmanız mevcut mudur?

CEVAPLAR

Türkiye genelinde hava kirliliği, Avrupa Birliği uyum yasaları direktiflerine uygun olarak 06.06.2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY) gereği, düzenli olarak 81 ilimizde, 360 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile 7/24 izlenmektedir. Kamuoyunun hava kalitesi ile ilgili bilgiye ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla izleme sonuçları www.havaizleme.gov.tr web adresinden ve mobil uygulama üzerinden yayımlanmaktadır.

Türkiye genelindeki hava kalitesini arttırmaya yönelik Bakanlığımızın çalışmaları devam etmekte ve 2008 yılından itibaren hava kalitesi sınır değerleri kademeli olarak azaltılmaktadır. Bu kapsamda Partikül Madde ve Kükürtdioksit parametreleri için AB sınır değerlerine 2019 yılı itibariyle tam uyum sağlanmıştır.

Bakanlığımız, Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı ile halkın çevresel veriye erişim hakkını gözetmekte ve karar vericiler ile yetkili otoritelere en doğru, güvenilir ve temsiliyeti yüksek hava kalitesi verisini sunma amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Bu görev bilinciyle Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı'nı hem işletimi ve yönetiminde iyileştirmeler yaparak hem de ağın ihtiyaca uygun olarak genişlemesini sağlayarak sürekli geliştirmektedir.

Sanayi, evsel ısınma ve ulaşım kaynaklı hava emisyonları hesaplanarak, illerimizde taşra teşkilatı koordinasyonunda Temiz Hava Eylem Planları hazırlanmaktadır. Temiz Hava Eylem planlarının uygulanması aşamasında özellikle yerel yönetimlere önemli görevler düşmektedir. Eylem planları Bakanlığımız tarafından geliştirilen Temiz Hava Eylem Planı İzleme (THEP-İZ) yazılımı aracılığıyla takip edilmektedir.

Diğer yarıdan bilgi teknolojilerinin coğrafi bilgi sistemleri ile birlikte hava yönetimi alanında etkin kullanılmasıyla; web tabanlı "Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı" Bakanlığımız sunucularında hizmet vermekte olup kirletici kaynaklara ilişkin coğrafi veri ve bilgiler kayıt altına alınmaktadır. Meteorolojik / topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları elektronik uygulamalar aracılığıyla bütüncül olarak değerlendirilmekte, böylece hava kalitesi haritaları hazırlanmakta ve Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar etkinleştirilerek uygulanmaktadır.

Bakanlığımızın 2014 Yılı Yatırım Programında yer alan Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğüne bağlı; Adana, Mersin, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis ve Osmaniye illerinde Hava Kalitesi Ön Değerlendirme Projesi 2016 yılı itibari ile tamamlanmış olup, proje süresince; her bir ilde her bir kirletici kaynağı için emisyon yükünün hesaplaması yapılmış, iklim ve hava kalitesi modellemesi çalıştırılmış ve mevsimsel olarak yapılan ölçüm sonuçları Hava Kalitesinin Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği kapsamında değerlendirilerek, bölge ve alt bölgelerde mevcut ve ilave istasyon sayısı, istasyonların yerleri ve ölçülecek parametreler belirlenmiştir.

Yapılan bu çalışmalar neticesinde Mersin ilimize 6 adet daha Hava Kalitesi İzleme İstasyonu kurulmasına karar verilmiştir. Kurulan 6 istasyonla birlikte eski istasyonun da yenilenme ve yer değişikliği 2020 yılının Aralık ayında gerçekleşmiştir.

HKİ İstasyonu Adı	Bulunduğu İlçe	Ölçülen Parametreler
Mersin - Yenişehir	Yenişehir	PM10-SO2-NOX-CO-O3
Mersin - Akdeniz	Akdeniz	PM10-PM2,5-SO2-NOX-CO
Mersin - Toroslar	Toroslar	PM10-SO2-NOX-O3
Mersin-İstiklal Cad.	Akdeniz	PM10-PM2,5-NOX-CO-O3
Mersin - Tarsus	Tarsus	PM10-PM2,5-SO2-NOX-CO
Mersin - Huzurkent	Akdeniz	PM10-PM2,5-SO2-NOX-CO-O3
Mersin - Taşucu	Silifke	PM10-SO2-NOX-O3

Tabloda gösterildiği gibi istasyonlarımızın tamamında PM10 parametresi ölçülmekle birlikte ayrıca 4 istasyonumuzda PM10 kirleticisinin yanı sıra PM2,5 kirleticisi ölçümleri de yapılmaktadır.

Bakanlığımızca yönetilen Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağına bağlı ölçüm istasyonlarının, ölçüm sonuçları çevrimiçi şekilde web sitesi aracılığıyla paylaşılmakta ve illerin ölçüm sonuçlarına göre aylık bültenler yayımlanmaktadır.

Ayrıca, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmakta olup, Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanunun 20. Maddesine göre idari yaptırımlar uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmaktadır.

Bu kapsamda, Bakanlığımız kayıtlarında e-Denetim sistemi üzerinde yapılan incelemede 01.01.2020-22.03.2022 tarihleri arasında ülke genelinde hava konusunda 16.101 denetim yapılmış, 1.518 denetimde 62.001.273 TL idari yaptırım uygulanmış, 128 tesise durdurma işlemi yapılmıştır. Mersin ilinde ise 238 denetim yapılmış olup, 10 denetimde 17.726 TL idari para cezası uygulanmıştır.